

پویش چهره به چهره ۵، پویش پیروز

داود دشتبانی

گزارشگر هم‌میهن

اجرای پویش انتخاباتی برای نامزدهای رقابت در سراسر جهان به‌ویژه جوامع بادمورکراسی پیشرفته امری حرفه‌ای و پیچیده است و عموماً فعالان احزاب عهده‌دار آن می‌شوند و با بهره‌گیری از نیروهای احزاب این کارزار را پیش برده و هدایت می‌کنند. رقابت‌های انتخاباتی در ایران در غیاب احزاب حرفه‌ای و قدرتمند و همچنین نظارت استصوابی شورای نگهبان با دشواری و پیچیدگی خاص خود روبه‌روست. چشم‌انداز مهمم تأیید صلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری اخیر موجب شد تا ستاد انتخاباتی هیچ‌یک از نامزدها پیش از اعلام نظر شورای نگهبان امکان تشکیل‌یابی و سازماندهی نداشته باشند اما در عین حال تأیید صلاحیت تنها یک نامزد اصلاح‌طلب بخشی از دشواری اتحاد حول نامزد مورد نظر را آسان کرد و همه احزاب و فعالان اصلاح‌طلب و سایر اقشار و گروه‌هایی که مایل به تغییر در روند اداره کشور بودند، حول دکتر مسعود پزشکیان گرد آمدند. اجماع صورت گرفته میان احزاب اصلاح‌طلب در این انتخابات بی‌سابقه بود و برای نخستین بار از سال ۱۳۸۸ نامزد مصوب جبهه اصلاحات مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفته بود و همه شخصیت‌ها و احزاب اصلاح‌طلب وارد عرصه حمایت از نامزدی دکتر مسعود پزشکیان شدند.

دکتر مسعود پزشکیان با وجود باور و تعلق به جبهه بزرگ اصلاح‌طلبی فاقد تعلق حزبی و گروهی است و این ویژگی با آنکه می‌تواند برای رئیس‌جمهور منتخب در همکاری با همه جناح‌ها و گروه‌ها مزیتی محسوب شود در دوره کارزار انتخاباتی موجب آشفتگی در تشکیل‌یابی ستاد انتخاباتی ایشان شد و در روزهای نخست موجب سردرگمی و بی‌نظمی و بی‌عملی در این پویش شد. با این حال اعتماد دکتر پزشکیان به جبهه اصلاحات و سپردن گزینش رؤسای ستاد استان‌ها به راهکارهای درون جبهه اصلاحات روند امور را تسهیل کرد و در فرصتی چندروزه این امر محقق شد. تلاش برای اجماع احزاب و فعالان و گروه‌های مؤثر در استان‌ها و شهرستان‌ها و همچنین اقشار و اصناف مؤثر در روزهای نخست موجب از دست دادن فرصت تبلیغاتی شد و این در حالی بود که رقیب و مانع اصلی پیروزی دکتر پزشکیان نه جناح مقابل و یا عدم اجماع درونی اصلاح‌طلبان که فضای سرد و منفعل جامعه بود که با گذر از رویدادهای سال ۱۳۹۸ و ۱۴۰۱ از صندوق‌های رای قهر کرده و حاضر به مشارکت در انتخابات نبود. فضای سرد انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ و انتخابات مجلس در سال ۱۴۰۲ بیانگر قهر عمومی با صندوق‌های رای بود و شکستن این فضای دل‌سردی نیازمند تلاشی گسترده بود. ستادهای انتخاباتی دکتر پزشکیان که عموماً از میان شخصیت‌ها و افراد شناخته‌شده و موجه تشکیل شده با وجود عدم امکان کار حزبی و تشکیلاتی منسجم در چهارده سال گذشته موفق شد یک به یک و گروه به گروه شهروندان را به رای دادن و گزینش دکتر مسعود پزشکیان قانع کند. باورهای اخلاقی و دینی

نگاه حقوقدان

تخلف و مکافات

پیامدهای قضایی دخالت مقامات در انتخابات

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

انتخابات زودهنگام چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری روزهای ۸ و ۱۵ تیرماه برگزار و نتیجه در کمتر از ۲۴ ساعت توسط ستاد انتخابات کشور اعلام شد. نکته‌ای که همواره در ایام تبلیغات انتخاباتی موجب نگرانی نامزدهاست، امکان دخالت مقامات و سوءاستفاده از امکانات به نفع نامزد نزدیک به گرایش سیاسی حاکم است. تخلف از این موارد در «قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران» به‌عنوان قانون مادر و دیگر قوانین، جرم‌انگاری شده و مجازات در پی خواهد داشت. در همین راستا، ۱۶ خرداد محمد مخبر در مقام سرپرست ریاست‌جمهوری، بخشنامه کوتاهی را به مدیران تمام دستگاه‌های اجرایی ابلاغ کرد: «...با توجه به اینکه براساس ماده (۶۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری، مصوب ۱۳۶۴ با اصلاحات بعدی، انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی به نفع یا به ضرر نامزدهای انتخابات به هر وسیله‌ای که جنبه رسمی و دولتی داشته باشد و استفاده از امکانات دولتی و دستگاه‌های اجرایی و در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور برای این کار و فعالیت انتخاباتی کارمندان دولت در ساعات اداری ممنوعیت داشته و جرم محسوب می‌شود و همچنین با توجه به ممنوعیت فعالیت انتخاباتی دستگاه‌های اجرایی و مدیران و کارکنان آنها با استفاده از جایگاه خود به نفع یا به ضرر هر یک از نامزدهای انتخاباتی، مقتضی است تمامی دستگاه‌های اجرایی اقدامات و مراقبت لازم را در جهت پیشگیری از وقوع هرگونه جرم و تخلف به عمل آورند و در صورت بروز آن با خاطیان بر خود قانونی مناسب را انجام دهند.»

طبق اصل ۹۹ قانون اساسی، نظارت بر انتخابات ریاست‌جمهوری با شورای نگهبان است. حتی این موضوع نیز از چشم قانون انتخابات ریاست‌جمهوری دور نمانده و برای اعضای شورای نگهبان ضمانت اجرای کیفری پیش‌بینی شده است؛ ماده ۹۴ می‌گوید: «در اجرای صحیح اصل ۹۹ قانون اساسی و حفظ بی‌طرفی کامل، ناظرین شورای نگهبان موظف‌اند در طول مدت مسئولیت خود، بی‌طرفی کامل را حفظ نمایند

دکتر پزشکیان نیز که حاضر نبود از شیوه‌های مرسوم برای تخریب سایر نامزدها و بارز کردن خود استفاده کند ایجاد موج انتخاباتی مبتنی بر هیجان و دیگرستیزی را غیرممکن می‌کرد و بر همین اساس پویش انتخاباتی ایشان می‌بایست در فضایی غیرهیجانی و براساس تبیین چشم‌انداز پیشرو شهروندان را یک‌به‌یک افشاح کرده و از فضای انفعال خارج می‌کرد. با وجود آنکه تحریم انتخابات در فضای سیاسی داخلی کشور مدافعان و سخنگویان گسترده سیاسی نداشت اما عموم مردم با بی‌تفاوتی و دل‌سردی حاضر به پذیرش امکان تغییر نبودند و در تجربه گفت‌وگوهای چهره به چهره حتی حاضر به سخن گفتن در این باره نیز نمی‌شدند. صداقت، پاکدستی و کارنامه سالم دکتر مسعود پزشکیان و عدم مشارکت او در ایجاد وضعیت موجود تنها مزیت مهم پویش انتخاباتی او بود که کمک می‌کرد تا روند رشد وی در نظرسنجی‌ها قابل توجه باشد. با وجود رتبه نخست پزشکیان در دور اول این بیسم‌می‌رفت که در دور دوم نتیجه‌ای دیگر رقم خورده و پویش انتخاباتی سعید جلیلی با تکیه بر امکانات گسترده و تربیون‌های متعدد و نیروی منسجم و تشکیلاتی بر گفتمان مبتنی بر صداقت و عدالت مسعود پزشکیان غلبه کند اما ستاد انتخاباتی پزشکیان که در دور نخست رقابت‌های انتخاباتی به بلوغ و انسجام کافی رسید در دور دوم موفق شد با ابتکار و اقتدار بیشتری پویش اورا پیش ببرد. پویش انتخاباتی سعید جلیلی نیز در دور دوم بسیار قدرت‌حاضر شد و براساس برآوردهای علمی این پویش در فضای مجازی و حتی تبلیغات چهره به چهره بر پویش انتخاباتی پزشکیان پیشی گرفت. اما سازماندهی گسترده برای حضور در میادین و اماکن عمومی و گفت‌وگو چهره به چهره و همچنین پویش هر نفر یک ستاد و فعال شدن چهره‌های مؤثر اجتماعی موحی را در سراسر کشور به راه انداخت که نویدبخش پیروزی مسعود پزشکیان و افزایش مشارکت شد. پویش دکتر پزشکیان یک پویش مستقل، مردمی و بدون پشتوانه‌های شائبه‌دار استفاده از منابع دولتی بود و همین امر نیز به بالندگی آن کمک کرد. انسجام و سازماندهی پویش خود را در روز انتخابات نیز به خوبی به نمایش گذاشت و ستاد انتخاباتی مسعود پزشکیان بر خلاف دور نخست موفق شد در اکثر صندوق‌های انتخاباتی ناظران خود را معرفی کرده و بر روند رای‌گیری، نظارت مستقیم داشته باشد. با وجود توصیه‌ها و دستورات مقامات عالی نظام برای برگزاری انتخابات در سلامت کامل برخی گزارش‌های شایع‌شده و از آن‌ها ناخوشایند از هر خورد و آزار فعالان ستادی ناظران صندوق وجود داشت اما مسئولین اصلی ستاد انتخابات کشور با صداقت و امانتداری و به وظایف قانونی خود عمل کردند و حداکثر همکاری را در بر خورد با تخلفات صورت گرفته داشتند که در همان روز انتخابات موجب اطمینان و خرسندی مسئولین ستاد انتخابات دکتر پزشکیان از سلامت انتخابات شد. نتیجه‌این انتخابات‌ها چندبامشارکت حداکثری همراه نبود اما امیدها را در دل بسیاری از کسانی که در انتخابات مشارکت نکردند نیز افزایش داده و چشم‌انداز روشنی از همدلی و کاهش شکاف میان مردم و حاکمیت را ایجاد کرده و شبکه برآمده از پویش انتخاباتی که رئیس‌جمهور منتخب نیز بر حفظ و همراهی آن تأکید کرد یکی از مهمترین دستاوردهای این انتخابات است.

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

هراس از مناظره

بررسی مواجهه سعید جلیلی با افشاگری اخیر بیژن زنگنه در پرونده کرسنت

شادی مکی

گزارشگر حقوقی هم‌میهن

«قرارداد کرسنت» یکی از کلیدواژه‌هایی است که با مطرح شدن در مناظرات چهاردهمین انتخابات ریاست‌جمهوری بار دیگر سر زبان‌ها افتاد؛ قرار دادی که ابهامات آن هنوز هم پابرجا بوده و تاکنون هم رکن قضایی کشور گزارشی جامع و کامل و نتیجه‌بخش درباره آن به افکار عمومی ارائه نداده است. اما ماجرای این قرارداد به سال ۱۳۸۱ بازمی‌گردد؛ وقتی که قرارداد دادی با ارزش‌های مشخص سیاسی و اقتصادی میان ایران و امارات متحده عربی منعقد شد. افراد حاضر در این قرارداد در سال‌های گذشته و در مصاحبه‌های گوناگون تأکید کرده‌اند که با توجه به چالش ایجادشده میان کشور امارات با کشورهای ترکیه، عمان و عربستان سعودی فرصتی برای ایران ایجاد شده بود که با توجه به رقابت با قطر در زمینه مخازن گاز، بتواند قرارداد مناسبی با امارات منعقد کند. هزینه اجرای پروژه مطرحه در این قرارداد دو میلیارد دلار بود و پس از آن ایران می‌توانست سالانه یک میلیارد دلار درآمد کسب کند. ابوالفضل حسن بیگی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس دهم زمانی درباره این قرارداد گفته بود: «ایران در قرارداد کرسنت عمق امنیت ملی کشور امارات را هدف قرار داد، یعنی امارات با استفاده از گاز کشورمان سالانه ۲۰ هزار مگاوات برق تولید می‌کرد و در نتیجه زمانی که می‌خواست صرفای‌ها را تعطیل کند می‌توانستیم سریعاً صدور گاز به این کشور را قطع کنیم و دلار به هفت هزار تومان نمی‌رسید.» او در سال ۱۳۹۷ از تخریب این قرارداد توسط «نفوذی‌ها» گفته بود: «مردم در حال حاضر لمس می‌کنند و به خوبی متوجه می‌شوند نفوذی‌ها چه حیثیتی به کشورمان کردند. در صورت اجرای قرارداد کرسنت، عملیات اجرایی آن دو سال به طول می‌انجامید و پس از آن کشورمان طی این سال‌ها ۱۸ میلیارد دلار درآمد کسب می‌کرد. فردی که در پشت پرده با نقشه و برنامه‌ریزی موضوع کرسنت را پیش کشید و سپس ۵ میلیون دلار به حساب فردی دیگر واریز کرد و جنگ احزاب را در کشور به وجود آورد، موجب شد که با فسخ قرارداد کرسنت دست کشورمان از امارات کوتاه شود و آنها نتوانستند صرفای‌های ما را تعطیل کنند. در حال حاضر به دلیل فسخ قرارداد کرسنت در دادگاه لاهه مبلغ هنگفتی جریمه شده‌ایم که پس از رای تجدیدنظر هر سال باید مبلغی جریمه بدهیم.»

حالا بعد از گذشت ۲۲ سال بار دیگر نگاه جامعه معطوف به قرارداد کرسنت شده است؛ جامعه‌ای که این روزها مطالبه‌گرتر و بی‌اعتمادتر از گذشته خواستار رفع ابهام نسبت به مسئولان کشور شده است. در یکی از مناظره‌ها سعید جلیلی نامزد ریاست‌جمهوری عنوان کرد در پرونده کرسنت فساد انجام شده و وزارت نفت دولت اصلاحات به وزیر ی زنگنه به ثمن بخرس قرارداد بسته‌اند. زنگنه هم از جلیلی خواست تا با او مناظره کند؛ پیشنهادی که البته جلیلی آن را رد و عنوان کرد که جای متمهم در دادگاه است نه اینکه در تلویزیون مناظره کند. اما بیژن زنگنه در یک فایل صوتی «اسرار هویدا کرد»: او از نقش جلیلی در جلوگیری از اجرای قرارداد کرسنت گفت و حتی پیشنهاد این جریان برای

گزارش یک

تشکیل یک دادگاه صوری؛ «سندهایی هست که رفته‌اند قوه قضائیه را تحت فشار قرار داده‌اند تا قاضی ویژه تعیین کند که حکم مورد نظر آنها را بدهد تا به دیوان دآوری بدهیم. اقرار کردند، شرم‌آور است که به یک عده گفته‌اند که بیا بید و بگویید فساد کرده‌ایم و به فساد اقرار کنید بعد ما شما را محکوم می‌کنیم، بعد که محکومیت ما در دادگاه تمام شد، شما اعاده حیثیت کنید. سند آن هست.»

با توجه به آنچه زنگنه مدعی شده به نظر می‌رسد که کشور ما در واقع در شرایطی در دادگاه لاهه محکوم شد که زمینه‌های این محکومیت را پیش‌تر نه نفوذی‌ها بلکه قدرتمندان جناح تندرو فراهم کرده بودند. محکوم شدن کشورمان به پرداخت بیش از ۳۰ میلیارد دلار جریمه که از این میزان حکم ۲ میلیارد دلار آن تاکنون صادر شده، نشان می‌دهد که بخاطر بازی‌های سیاسی بر سر به کرسی نشاندن منویات عده‌ای، منافع ملت بیش از پیش به محاق رفته است به علاوه آنکه براساس اخبار منتشرشده اخیراً خانه شرکت ملی نفت در انگلستان، به ارزش ۱۲۵ میلیون دلار به‌عنوان بخشی از خسارت کرسنت ضبط شده تا تعات لجبازی‌های سیاسی هر چه بیشتر رخ بنماید. به هر روی جلیلی حاضر به مناظره نیست و از لزوم تشکیل دادگاهی می‌گوید که هنوز هم درباره آن اطلاعات زیادی در دست نیست: «خوشبختانه دادگاه پیگیر این مسائل است و هر چه دادگاه به این افراد نزدیک‌تر می‌شود صدای این افراد بیشتر بلند خواهد شد و این تحرکات فرار روبه جلوست. جای متمهم در دادگاه است نه در مناظره. اینها امروز نگران این هستند که مبارزه با فساد حداقل یک پشتوانه ۱۴ میلیونی پیدا کرده. اینها می‌خواهند این اعتماد مردم را ضعیف کنند.» زنگنه اما می‌گوید اظهارات جلیلی هیچ پاسخ‌روشنی به قصور او در پرونده کرسنت نمی‌دهد: «منافع مردم قربانی ندانم کاری و لجاجت جماعتی شد که توهم خودبزرگ‌بینی دارند. دعوت من از جلیلی برای مناظره به قوت خود باقیست. اگر با استناد به ۱۴ میلیون رای بتوان از مناظره روی گرداند، به طریق اولی برای آن ۳۲+۱۷ میلیون نفر دیگر باید تن به مناظره داد. آن را که حساب پاک است از مناظره چه باک است؟» اهمیت این موضوع اما واکنش کارشناسان و حقوقدانان را هم برانگیخت. عباس عبیدی، تحلیل‌گر سیاسی و مشاور روزنامه هم‌میهن در شبکه ایکس نوشت: «فقط همین راداینکم که ۱۴ میلیون رای عاریتی حاضر به مناظره هم نیستند، وای اگر با ۲۰ میلیون رای اول می‌شدند. به نظر خیلی‌ها هنوز متوجه خطری که از بیخ‌گوش ایران گذشته نشده‌اند.»

محسن عبداللهی، استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه شهید بهشتی هم در واکنش به ماجرای مناظره میان زنگنه و جلیلی در شبکه ایکس پیشنهاد داد: «نظر به ادعاهای معارض و استنکاف آقای جلیلی از مناظره با آقای زنگنه پیشنهاد می‌شود یک کمیسیون حقیقت‌یاب مستقل، متشکل از حقوقدانانی بی‌طرف تشکیل و به ملت و قوای کشور درباره قرارداد کرسنت گزارش دهد. ملت حق دارد متخلفین این پرونده ملی را شناخته و از فعالیت آنان در نظام جلوگیری شود.» علی مجتهدزاده، وکیل دادگستری هم در این‌باره نوشت: «در موضوع کرسنت مهمتر از دعوای آقایان جلیلی و زنگنه این موضوع است که چرا این پرونده در دوره ۴ رئیس در قوه قضائیه به سرانجام نرسیده و چرا توسط مرجع قضایی درباره آن شفاف‌سازی نمی‌شود؟ این یک اشکال بزرگ است که چنین پرونده ملی بعد از نزدیک ۲۰ سال، همچنان بلا تکلیف باشد.»

گزارش دو

استیضاح زاکانی در پی انتشار فیلم جنجالی؟

گفت‌وگو با دو عضو شورای شهر درباره شائبه پست‌فروشی در شهرداری تهران

پریسا هاشمی

گزارشگر شهری هم‌میهن

به دوربین زل زده و پروسه که برای رسیدن به پست معاونت شهرداری منطقه یک پست سرگذاشته را تعریف کرده و به صراحت می‌گوید: «۳ بار در دفتر آقای «ص»، مشاور شهردار تهران جلسه برگزار کردم و بیش از ۸ بار در میز خدمت نماز جمعه با او جلسه گذاشتم. جلسات مختلفی با شهردار منطقه یک هم داشتم تا من معاون شهرداری منطقه یک شوم. به همه و حتی به معاون شهردار تهران نیز به‌عنوان معاون شهرداری منطقه یک معرفی شدم. در آخر از من ۴۰۰ سکه طلا و ۴۵ هزار دلار پول بابت خرید یک ویلا در آلابا که توسط محمدحسین خزعلی در حال ساخت است مطالبه کردند، در غیر این صورت به آن پست نمی‌رسیدم.» خرید و فروش پست‌های شهرداری تهران به امروز و دیروز برنمی‌گردد. از دیرباز شائبه خرید و فروش پست وجود داشته اما تاکنون کسی آن را علنی نکرده بود و همیشه توسط مدیران ارشد شهری پایتخت انکار شده است. اما اینطور که از ظواهر امر و این ویدئوپیدا است در این دوره از مدیریت شهری سطح مطالبات تغییر کرده و برای سرمایه‌گذاری‌ها و خرید ملک در خارج از ایران (ترکیه و قبرس) رسیده است. علیرضا زاکانی که در تمام دوران نمایندگی مجلس و مناظرات

ریاست‌جمهوری از مبارزه با فساد گفته است حالا با پرونده‌های فسادهای مختلفی از جمله خرید و فروش پست در دوره شهرداری‌اش در تهران روبه‌روست؛ فسادهایی که برای ردگم‌کنی به خروج دلار از کشور رسیده است. انطور که گفته می‌شود: «پست‌ها در هر منطقه نرخ خود را دارد و بیشترین نرخ به منطقه یک در امور ساخت‌وساز بر می‌گردد و حتی شهرداران نواحی نیز نرخ خود را دارد.»

▼ اصل وجود تخلف را تأیید می‌کنم

«خرید و فروش پست‌ها در شهرداری» یکی از موضوعاتی است که کمیسیون نظارت و حقوقی شورای شهر تهران درباره آن تحقیقات کرده است. نجس سلیمانی، رییس این کمیسیون در پاسخ به سوال هم‌میهن مبنی بر این که نتیجه بررسی خرید و فروش پست در شهرداری چیست؟ گفت: «متأسفانه گزارش‌های متعددی از بروز این اختلال در شهرداری به کمیسیون داده شد. متعاقب آن ضمن بررسی و جلسات تعدادی از اشخاص که در موقعیت‌های مختلف با این مسئله مواجه شده بودند شکل گرفت و در حال حاضر مسئله در حال بررسی است. اصل موضوع وجود تخلفات را تأیید می‌کنم. متأسفانه این مساله ریشه‌های تاریخی دارد و به دلایل متعدد در بعضی موارد به صورت محدود و داخلی در بخش‌هایی تبدیل به رویه‌های غلط و نامبارک ثانویه‌ای شده که در جزایر اختلال و فساد گسترش پیدا کرده است، همچون ویروس در فضاهای میهم و بدون نور.»

از سوی دیگر حراست شهرداری تهران پس از انتشار این خبر پیگیری